participatieraad
meedenken is meedoen

Gemeente Heerenveen
T.a.v. Burgemeester en Wethouders
Postbus 15.000
8440 GA HEERENVEEN

uw brief van:	ons kenmerk:	bijlage:	datum:
-	HW		28 augustus 2014

Onderwerp: Preadvies Zorg voor Jeugd

Geacht college van burgemeester en wethouders,

Naar aanleiding van uw adviesaanvraag betreffende de *Zorg voor Jeugd* ontvangt u hierbij het advies van de Participatieraad.

De Participatieraad is verheugd dat u zich heeft ingespannen om advies te vragen zodra de Verordening door u in concept was vastgesteld. Omdat het concept-beleidsplan al eerder tot stand gekomen is en al toegelicht is tijdens de presentatie/bespreking in Thialf, heeft de Participatieraad zich tijdens de (extra) vergadering in augustus weloverwogen kunnen beraden op een reactie. Het resultaat vindt u hieronder in de vorm van een advies, opmerkingen en vragen.

De Participatieraad constateert dat het beleidsplan *Zorg voor Jeugd* tot doel heeft om de 'kolom' van het "Leefdomein Opvoeden en Opgroeien' te plaatsen binnen het gemeentelijk sociaal beleid; en om de toegang tot ondersteuning en hulp aan jeugd en gezin te plaatsen binnen de algemene gemeentelijke toegang tot ondersteuning en hulp. Nu de gemeente per 1 januari aanstaande verantwoordelijk wordt voor de gehele ondersteuning van jeugdigen en hun ouders is een en ander noodzakelijk. En vanuit de gemeentelijke visie gezien is het plaatsen van de 'Toegang Jeugd' binnen de 'Brede Toegang' naar ons inzicht niet meer dan logisch. In grote lijnen stemmen wij in met de in uw beleidsplan uitgezette koers en met de bijbehorende verordening. Op hoofdlijnen dus een positief advies.

De Participatieraad constateert verder dat *Zorg voor Jeugd* voor een groot deel bestaat uit een uitwerking van uw eerdere nota *Toegang Opvoeden en Opgroeien* (waarover wij u op 12 juni jongstleden hebben geadviseerd); genoemde nota sluit weer aan op uw nota *Op weg naar een gebiedsgerichte en integrale toegang* (van 13/9/13; met ons advies van 9/1/14). Dit geeft een consistent en uitstekend beeld. 'Hoe zorgen we voor integraliteit binnen het sociale domein,' vraagt u zich op p. 25 van de nota af. Ook wij vinden dat dit moet beginnen bij de toegang. Nu staat de rechter kolom (in bijlage 1) van de Toegang Jeugd tot het leefdomein Opvoeden en Opgroeien nog op zichzelf en geheel los van de linker kolom van de Brede Toegang. Kortom, niet geïntegreerd. Daarom adviseren we u dringend, de integratie van de Toegang Jeugd in de Brede Toegang voortvarend ter hand te nemen. En daartoe met betrokken partijen een plan op te stellen met als doel in Heerenveen één gebiedsgerichte en integrale toegang te bewerkstelligen. Eén waarlijk Brede Toegang; met de meitinker aan de poort en als spin in het web van preventie en verbinding. Hieronder vindt u aanvullend diverse aanbevelingen en opmerkingen, per ontvangen document en per artikel.

1. Naar aanleiding van *Advies aan het College*: Bij de 'Overwegingen' laat u weten dat het uitvoeringsplan voor 2015 later dit jaar aan uw college wordt voorgelegd. Is dat op tijd om alle uitvoerders per januari 'gekanteld' te laten werken? Oftewel is men er op het gemeentehuis en bij het CJG klaar voor? Vast en zeker zal de praktijk weerbarstiger blijken dan de theorie, vooral op het gemeentehuis, nu daar ook sprake is van een enorme onderbezetting.
   Bij **'Communicatie:** Beleg in uw communicatieplan ook bijeenkomsten waarin ruimte wordt geschapen om te luisteren naar uw burgers, zoek ze op en stimuleer burgerinitiatieven. De communicatieparagraaf in het beleidsplan zelf geeft daar weinig/geen handvatten voor. De bijeenkomst in Thialf voor zorgverleners was uitstekend, maar zoek nu de burgers op. Het draait om hen. En wacht niet met communiceren tot 1 januari 2015; doe het nu. De Participatieraad zit dit communicatieplan graag tegemoet.

2. **N.a.v. *Verordening*: Artikel 1 -** Bij de begripsbepalingen ontbreekt de aanduiding van wat onder 'jeugdigen' wordt verstaan: van 0 tot 16, 18, 21 of 23 jaar? Op blz. 12 gaat men tot 23 jr.
   Artikel 3 en 4 dekken de toegang af; maar niet die langs justitiële weg en AMHK. Zie echter in *Toelichting Verordening* de paragraaf over 'Toeleiding naar jeugdhulp'.
   Art. 5 Vooronderzoek, 1e lid – "afspraak met he**n,"** meervoud: de jeugdige dient immers vanaf het begin vergezeld te zijn van ouder(s)/wettelijk vertegenwoordiger/cliëntondersteuner. De Participatieraad pleit voor standaard *driehoeksoverleg* van gezinsleden, ondersteuner(s) en deskundige(n).
   Art. 6 Gesprek, 1e lid – gesprek tussen deskundigen én de jeugdige én zijn ouder(s)/wettelijk vertegenwoordiger/cliëntondersteuner. Ons advies inzake de eisen aan & methode voor dit driehoeksoverleg is: bouw een reeks keukentafelgesprekken uit tot een adviseringsproces, waarin de deskundige het vertrouwen wint van de gezinsleden (creatie volgt op relatie), door veiligheid te creëren (doel van interventie is niet uithuisplaatsing, maar versterken van gezin) en op te treden als coach (hulpvraag verhelderen, alternatieven aanreiken en bespreken) en waarbij de keuze en het laatste woord zijn aan de gezinsleden/de verantwoordelijke ouder(s).

3. **N.a.v. *Toelichting Verordening*: Artikel 6 Gesprek**. Dienen gesprek en vooronderzoeken te worden gereglementeerd? Laten gespreksvoering en - stijl zich wel 'verordonneren'?
   Art. 10 Regels pgb – "van belang is dat een pgb slechts wordt verstrekt indien de jeugdige of zijn ouders *gemotiveerd kunnen aantonen* dat de individuele voorziening die door een aanbieder wordt geleverd, niet passend is." Om dat te kunnen, moeten betrokkenen van goeden huize komen; vandaar ons pleit voor (onafhankelijke) cliëntondersteuning, hierna. Daarnaast dient ook bij ongekwalificeerde hulp een VOG overlegd te worden.
   Art. 11: En welke regels gelden als de gemeente een fout maakt?

4. **Beleidsplan Zorg voor Jeugd 2015-2018**

   A. Samenvatting

   Doelstellingen beleidsplan (p. 3): Behoren ook meitinkers en wijkteams tot de "professionals die werken met kinderen, jongeren en ouders"? Hoe worden ze dat?
   Uitgangspunt gebiedsgericht (p. 4): Hoe organiseert u de "Toegang Jeugd" mede in de eigen leefomgeving?
   Uitgangspunt integraal (p. 4): Hoe vindt nauwe afstemming plaats met meitinkers of *back office* WIMO? Voorkom tijdverlies, dubbel werk, bureaucratie en vooral: etikettering.
   Financiering (p. 5) – Het doel van de inzet van extra middelen in 2015 en 2016 in het kader van preventie is duidelijk, maar een plan ontbreekt.

   B. Beleidsplan zelf

   In Samenhang met decentralisatie AWBZ en invoering Participatiewet (p. 6) wordt passend onderwijs wel genoemd als deel van het sociaal domein, zonder het verband tussen een en ander uit te werken. Wel wordt op blz. 23 ingegaan op de vraag, hoe af te stemmen met passend onderwijs. Vraag: Biedt het 'OOGO' voldoende ruimte voor een integrale benadering van de ondersteuningsvragen van leerlingen en gezinnen; voor het ontwikkelen van gemeenschappelijk ondersteuningsbeleid; én voor de bevordering van de deskundigheid van leraren?
   Samenhang met plannen van andere gemeenten (p. 7) – Instemming met de regionale afstemming. Let op: hier is sprake van onderwijs*partners*. Vraag: Waarom is onderwijs geen *kernpartne*r van het CJG? Grijp de kans om te ontschotten!
   Zicht op specifieke ondersteuningsvraag (p.10) – Blijkens het staatje 'Preventieve voorzieningen' is het onderwijs (basis- en voortgezet) een belangrijke vind- en werkplaats voor jeugdgezondheidszorg, schoolmaatschappelijk werk en MEE. Onderwijs: kernpartner van CJG?

Waar ligt voor de gemeente de belangrijkste opgave (p.13)? – 'Eenvoudige vragen horen niet thuis in het CJG'. Dat is juist. Laat deze over aan de meitinker en laat deze daarom alleen aan de poort van de brede toegang staan en zonodig expertise van het CJG 'inhuren'.
'Versterking van de professionaliteit van de mensen op de vindplaatsen heeft dan ook prioriteit. Ook juist. CJG zou nu werk kunnen maken van de overdracht van expertise aan meitinkers. En aan leraren.
Wat willen we bereiken (p.14)? – 'Breed kijken en geen hokjesdenken vanuit de eigen professie of organisatie.' Prima. Train de meitinkers in onafhankelijk denken en signaleren en zet hén in voor preventie en verbinding. En ondersteun de netwerken van cliënten, mantelzorgers en vrijwilligers.
Pedagogische gemeenschap (p.16) – Laat wijkmanagers burgers stimuleren tot actie voor een 'kindvriendelijk ingerichte wijk' en tot burgerinitiatieven 'die de gemeenschap versterken'.
Welke maatschappelijke effecten streven we na? (p.17) **–** Hoog urgent is in het kader van de gezondheid van de jeugd het bevorderen van een gezonde leefstijl: aandacht voor gezonde voeding en beweging.
Hoe zorgen we voor integraliteit binnen het gehele sociale domein? (p.25) Zie hiervoor. Zou omwille van de ontschotting de uitdaging niet moeten zijn de (te integreren) kolom O(pvoeden) + O(pgroeien) uit te breiden met de O van Opleiden; (passend) onderwijs dus?

Met betrekking tot positie van de cliënt wil de Participatieraad nog het volgende opmerken. Aan de toegangspoort dreigt het belang van de cliënten (kwaliteit van de ondersteuning) ondergeschikt te worden aan het belang van de gemeente om de kosten te beheersen. Aan de andere kant 'trekken' aanbieders aan de cliënten; de aanbieders hebben namelijk een tegenovergesteld belang: meer productie van diensten. Om het belang van de cliënt niet ten onder te laten in deze belangenstrijd onderstreept de Participatieraad de noodzaak van onafhankelijke cliëntondersteuning.

In afwachting van uw reactie.

Met vriendelijke groeten,

Namens de Participatieraad

W.G.J. Dommerholt-Visser
Voorzitter

J.H. Blank
Secretaris